

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 50/2008
29.8.2008

Asia Määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskeva asia

Oikaisuvaatimuksen tekijä

A

Virasto Lääninhallitus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Lääninhallituksen päätös 28.11.2007, jolla nimismies A on erotettu virantoimituksesta ja palkanmaksu keskeytetty 2.12.2007 - 29.2.2008 väliseksi ajaksi.

Virantoimituksesta erottamisen perusteena on hovioikeuden 4.10.2007 antama tuomio, jolla A:lle on tuomittu ajalla 18.9.2001 - 8.6.2004 tehdyistä kolmesta tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta ja kymmenestä virkavelvollisuuden rikkomisesta yhteinen sakkorangaistus 40 päiväsakkoa.

Lääninhallitus on päätöksestä tarkemmin ilmenevillä perusteilla päättänyt kurinpitoa koskevassa seuraamusharkinnassa määräaikaiseen virantoimituksesta erottamiseen, koska varoitusta on pidettävä liian lievänä ja viraltapanao lieventävät asianhaarat huomioon ottaen liian ankarana seuraamuksena.

Oikaisuvaatimus

Lääninhallituksen päätös on kumottava.

1. Esteellisyys

Maaherra B on ollut esteellinen käsittelemään asiaa ja päättämään määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta.

Virkarikosasiasiassa on muun ohella ollut kyse siitä, että lääninhallituksessa ei ole ollut käytössä matkamääräysmenettelyä nimismiesten osalta. Asiassa käsiteltiin myös lääninhallituksen kansliapäällikö C:n väitettyjä virkarikoksia koskien A:n matkalaskujen hyväksymistä ja lääninhallituksen julkisia hankintoja. Hankintojen osalta virkarikosepäilyt kohdistuivat myös maaherraan. Valtakunnansyyttäjä on tehnyt maaherraa koskevan syyttämättäjättämispäätöksen toisessa rikosepäilyssä syyteoikeuden vanhentumisen perusteella ja toisessa tapauksessa sillä perusteella, että asiassa ei ole ollut todennäköisiä syitä rikoksesta epäillyn syyllisyyden tueksi. Syyttämättäjättämispäätöksessä on todettu kysymyksen olevan muun ohella siitä, onko maaherra laiminlyönyt järjestää lääninhallituksen toiminnan valvonnan ja sisäisen tarkastuksen, ja päädytty siihen, ettei toiminnan valvonnan ja sisäisen tarkastuksen taso ole ollut ainakaan kaikilta osin riittävä.

Maaherra on jäävänsä itsensä A:n virantoimituksesta erottamista koskevan asian käsittelystä vuoden 2006 aikana.

A huomautti kuulemistilaisuudessa esteellisyydestä. Se, että maaherra itse katsoi kuulemistilaisuudessa esteellisyytensä liittyvän lähinnä vain kansliapäällikköä koskevan asian käsittelyyn ei poista sitä tosiasiaa, että esteellisyys on objektiivisesti arvioiden ollut käsillä. Sekä ulkopuoliselle että A:lle voi perustellusti syntyä epäily menettelyn puolueettomuudesta. Ratkaisevaa on se, miltä asia ulkopuolisen kannalta näyttää ja se, saako asian käsittelystä täysin puolueettoman ja riippumattoman kuvan.

A on kokenut puolueettomuuden konkreettisesti vaarantuneen häntä koskeneessa päätöksenteossa. Kuulemistilaisuuden jälkeisenä päivänä pidetyssä poliisipäällikkökokouksessa todettiin, että kaikkia kihlakuntien poliisilaitoksien poliisipäälliköiden virkoihin ilmoittautuneita haastatellaan. Asia ilmoitettiin myös sanomalehdessä. Maaherra päätti kuitenkin, ettei A:ta haastatella. A:n haettua vuosilomaa marras–joulukuulle 2007 vuosiloma vahvistettiin vain marraskuulle. Epävirallisena perusteena ilmoitettiin se, että ensin katsotaan maaherran päätös irtisanomisen ja virantoimituksesta erottamisen osalta.

Sisäasiainministeriöstä on esitetty maaherralle ja hänen sijaiselleen vaatimus A:n erottamisesta.

2. Kurinpitovaatimuksen vanhentuminen ja väärän lain soveltaminen

Virantoimituksesta erottamista koskeva asia on pantu vireille myöhemmin kuin kolme kuukautta siitä lukien, kun lääninhallitus sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. A:lle on virheellisesti määrätty sellainen kurinpitoseuraamus, josta tekoajankohtana ei ollut säädetty.

Rikosepäily tuli vireille 2.6.2005. Marrakuussa 2005 esitutkinnaassa kuultiin rikoksesta epäiltyjen A:n ja kansliapäällikön lisäksi epäiltynä lääninpoliisijohtaja D:tä ja todistajana lääninpoliisiylitarkastaja E:tä. Esitutkinta valmistui huhtikuussa 2006. Lääninhallituksella on siten viimeistään marraskuussa 2005 ollut tieto kaikista niistä rikosepäilyistä, joita hovioikeuden tuomio 4.10.2007 koskee.

Virantoimituksesta pidättämistä koskeva asia on pantu vireille 29.6.2006 päivättyllä kuulemiskirjeellä. Myös A:lle myöhemmin osoitetuissa kuulemiskirjeissä on ollut kysymys virantoimituksesta pidättämisestä rikossyytteen ja sen edellyttämien tutkimusten ajaksi. Mahdollista irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa A:ta kuultiin 14.11.2007. Poliisin hallinnosta annetun lain 15a §:n, johon päätös näyttäisi perustuvan, on ensimmäisen kerran mainittu vasta oikaisuvaatimuksen kohteena olevassa päätöksessä. Lainkohta on tullut voimaan 1.9.2006 eli yli kaksi vuotta sen jälkeen, kun viimeisinkin A:n syyksiluettu teko on tehty. Lainkohtaa on sovellettu taannehtivasti ja huolimatta siitä, että sen tarkoittama virantoimituksesta erottamisen vireillepano kurinpitonasiana on tapahtunut selvästi liian myöhään.

Virkamieslaissa virkamiehen velvollisuuksien vastaisesta käyttäytymisestä on seuraamuksena säädetty varoitus, ja jos varoitusta ei ole voitu pitää riittävänä seuraamuksena, virkamies on voitu irtisanoa. Lievemman lain periaate estää määräaikaista erottamista koskevan kurinpitoseuraamuksen soveltamisen A:n tapauksessa. Lääninhallitus ei edes väitä, että A olisi 8.6.2004 jälkeen menettellyt niin, että sanotun ajankohdan jälkeisestä menettelystä voisi johtua mitään kurinpidollista tai muutakaan seuraamusta. Lääninhallitus rajoitti myös kuulemisen ainoastaan hovioikeuden syyksi lukemiin kohtiin.

3. Viraltapanoa koskevan seuraamuksen harkinnan virheellisyys

Lääninhallituksen päätös on perustunut lainvoimaa vailla olevaan tuomioon. A on pyytänyt tuomioon valituslupaa korkeimmalta oikeudelta. Lääninhallituksen päätöksen perusteet saattavat muutoksenhaun johdosta lakata olemasta tai muuttua niin, että perusteita kurinpidolliseen seuraamukseen ei enää ole.

4. Sopivuus virkaan

A:n sopivuus virkaansa on tullut arvioiduksi sekä käräjäoikeudessa että hovioikeudessa. Määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskevat samat perusteet kuin viraltapanoa. Kyse on siis seuraamuksen harkinnasta lainvoimaa vailla olevan päätöksen perusteena. Siinäkin tapauksessa, että hovioikeuden päätös tulisi lainvoimaiseksi, lääninhallituksen päätös on kohtuuton ja noudatettava käytäntöä selvästi ankarampi, mitä osoittavat lääninhallituksen nimismies G:n tapauksessa tekemä päätös ja kihlakunnan poliisilaitoksen päätös koskien erästä vanhempaa konstaapelia.

Asian käsittely ja selvittäminen

Lääninhallitus on antanut vastineen ja siinä lausunut muun ohella seuraavaa:

1. Esteellisyys

Maaherra ei ole missään vaiheessa ollut epäiltynä A:n rikosten vuoksi. Häntä on kuultu epäiltynä kansliapäällikköä koskevissa virkarikostutkinnoissa ja niissäkin ainoastaan julkisiin hankintoihin liittyen. Kyseisiä virkarikosepäilyjä on tutkittu samassa yhteydessä A:n juttujen kanssa muun muassa siitä syystä, että kansliapäällikön epäiltiin laiminlyöneen A:n matkalaskutuksen valvonnan. Esitutkinnassa ei ole missään vaiheessa ollut kysymys siitä, että maaherra olisi millään tavoin laiminlyönyt valvonta- tai muut virkatehtävänsä A:han nähden.

Maaherra jääväsi vuonna 2006 itsensä varmuuden vuoksi A:han mahdollisesti kohdistettavista virkamiesoikeudellisista toimenpiteistä, koska hän oli itse epäiltynä esitutkinnassa eikä hänen asemansa ollut selvä ennen syyttäjän tekemää ratkaisua. Tämänkin jälkeen maaherra katsoi, että hänen asiaan perehtyneen sijaisensa oli syytä käsitellä asia loppuun. Käräjäoikeuden tuomion jälkeen lääninhallitus joutui harkitsemaan A:n mahdollisuuden jatkaa virassaan. Tässä vaiheessa maaherra katsoi, että hänen tuli itse ratkaista asia, koska hän ei ollut jäävi, ja koska kysymys oli virkamieheen mahdollisesti kohdistettavasta ankarimmasta hallinnollisesta seuraamuksesta, joka hänen oli syytä viraston päällikkönä arvioida.

Tapaukset, joissa A on kokenut puolueettomuuden konkreettisesti vaarantuneen eivät liity millään tavoin oikaisuvaatimuksen kohteena olevaan päätökseen. Tilanteessa, jossa hovioikeus oli hieman aiemmin tuominnut A:n ja lääninhallitus erottanut hänet määräajaksi virantoimituksesta, A:n nimittämistä uuden poliisilaitoksen päälliköksi ei voinut pitää realistisena vaihtoehtona. Vuosilomahakemusta koskevan asian ratkaisi lääninpoliisijohtaja.

Sillä, mitä eri henkilöt mahdollisesti ovat lausuneet käsityksensä A:n asian ratkaisusta, ei ole merkitystä jääviyskysymyksen arvioimisessa.

2. Vaatimuksen vanhentuminen

A:n rikosepäilyjä koskevan asian koko laajuus tuli lääninhallituksen tietoon vasta siinä vaiheessa, kun keskusrikospoliisin esitutkinta oli huhtikuussa 2006 valmistunut ja asiaa kesällä 2006 käsitelleet virkamiehet olivat siihen perehtyneet. Ensimmäinen kuulemiskirje on päivätty 29.6.2006, jolloin A kutsuttiin kuultavaksi mahdollista virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa. A:han kohdistuneet virkamiesoikeudelliset toimenpiteet käynnistettiin siten vajaan kolmessa kuukaudessa esitutkinnan valmistumisesta.

A on koko ajan johdonmukaisesti kiistänyt häneen kohdistuneet rikosepäilyt ja tuonut sen myös työnantajan tietoon. Työnantajan näkökulmasta A:n virkarikosepäilyt ovat rikosoikeudellisilta tosiseikoiltaan ja näytöltään olleet siinä määrin epäselviä vielä esitutkinnan jälkeenkin, että pelkästään esitutkintapöytäkirjan perusteella lopullista virkamiesoikeudellista toimenpidettä ei ole katsottu mahdolliseksi suorittaa. Tämä käy ilmi välipäätöksestä 31.7.2006, jolloin virantoimituksesta pidättämistä koskeva harkinta oli päätetty lykätä odottamaan syyteharkinnan valmistumista.

A:han kohdistuneet virkamiesoikeudelliset toimenpiteet on pantu vireille kohtuullisessa ajassa sen jälkeen, kun työnantajan tietoon oli tullut A:n virkari-kosepäilyjen laajuus ja vakavuus. Päätöksen tekeminen asiassa on viivästynyt työnantajasta riippumattomista syistä. A kutsuttiin kuulemiskutsukirjeistä ilme-nevällä tavalla useita kertoja kuultavaksi, mutta asian käsittelyä jouduttiin lyk-käämään A:n toimitettua lääkärintodistuksen, jonka mukaan häntä ei voitu kuul-la.

3. Väärän lain soveltaminen

Taannehtivan lain käyttöä koskeva kielto ja lievemman lain periaate ovat rikos-oikeudessa sovellettavia periaatteita, joilla estetään ankaramman rangaistus-säännöksen soveltaminen takautuvasti tilanteessa, jossa laki on muuttunut. Hyvään hallintolainkäyttöön voidaan katsoa kuuluvan, että mainittuja periaat-teita sovelletaan myös hallintomenettelyssä.

Poliisimiehen määräaikainen virantoimituksesta erottaminen katsottiin tarpeel-liseksi seuraamukseksi varoituksen ja viraltapanon väliin. Käytännön elämässä poliisimiesten kohdalla oli usein syntynyt tilanne, jossa arvioitaessa poliisimie-helle tulevaa seuraamusta virkavelvollisuuden vastaisesta menettelystä tai muusta poliisimiehelle sopimattomasta käyttäytymisestä, varoitus oli katsottu liian lieväksi. Sen vuoksi seuraamusvalinnassa päädyttiin usein irtisanomi-seen, joka toisaalta saatettiin kokea liian ankaraksi toimenpiteeksi. Tämän puutteen korjaamiseksi säädettiin poliisimiehiä koskeva erityinen seuraamus varoituksen ja viraltapanon väliin. Kaikki kolme ovat samalla tavalla käytettäviä seuraamuksia virkamiehen virkavelvollisuuden vastaisesta menettelystä riip-pumatta siitä, missä laissa niistä on säädetty.

A on käräjäoikeuden tuomion jälkeen kutsuttu kuultavaksi irtisanomista ja vi-rantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa. Vastaava kutsu toimitettiin myös hovioikeuden tuomion jälkeen. Kuulemisen jälkeen lääninhallitus harkitsi hyvin perusteellisesti A:n sopivuutta jatkaa virassaan. A oli tuomittu useista ri-koksista, joista suurin osa oli tahallisia, ja hänen asemansa poliisilaitoksen päällikkönä oli merkittävä. Tätä taustaa vasten varoitus ei voinut tulla kysy-mykseen. Kun A oli yleisen edun nimissä pyrkinyt hoitamaan asioita laajemmin kuin nimismiehen tehtävät sinänsä olisivat edellyttäneet, katsoi lääninhallitus, että irtisanominen saattoi tässä tapauksessa olla liian ankara seuraamus. Il-man mahdollisuutta määräaikaiseen virantoimituksesta pidättämiseen A olisi ir-tisanottu.

Määräaikaista erottamista on voitu seuraamuksena käyttää, vaikka siitä ei kuu-lemiskirjeessä mainittukaan, koska kuulemisen lähtökohtana on ollut kaikkein ankarin seuraamus.

4. Hovioikeuden tuomion merkitys

Työnantajan virkamieheen kohdistamat virkamiesoikeudelliset toimenpiteet ei-vät ole sidottuja siihen, että käsittelyn pohjana olisi tuomioistuimen antama lainvoimainen tuomio. Kun asia muutoinkin oli riittävän selvä, niin lääninhalli-tuksen käsityksen mukaan mainittuihin toimenpiteisiin voitiin ryhtyä.

5. Sopivuus virkaan ja seuraamuksen kovuus

Hallintomenettelyssä tapahtuva harkinta ei ole sidoksissa tuomioistuimessa tapahtuneeseen harkintaan.

A:n ja G:n tekojen moitittavuus on selvästi ollut eri asteista. G on tuomittu yhdestä virkavelvollisuuden tuottamuksellisesta rikkomisesta. Hovioikeuden tuomion mukaan kyse oli sattumalta tapahtuneesta tilanteesta, jossa G oli pikeminkin varomattomuudesta kuin tahallaan puuttunut kuulustelukertomuksen laadintaan. A:n mainitsemassa toisessa tapauksessa määräaikaisen vanhemman konstaapelin epäiltiin ravintolailtaa viettäessään anastaneen omaisuutta. Koska asianosaiset sopivat asian, päätti syyttäjä, ettei asiassa suoriteta esitutkintaa. Tapahtumien todellinen luonne jäi osittain tarkemmin selvittämättä. Poliisipäällikkö katsoi kuitenkin poliisimiehen toimineen niin moitittavasti, että antoi hänelle kurinpitoseuraamuksena varoituksen.

A on antanut vastaselityksen.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

1. Estellisyys

Hallintolain mukaan virkamies ei saa osallistua asian käsittelyyn eikä olla läsnä sitä käsiteltäessä, jos hän on esteellinen.

Hallintolain mukaan virkamies on esteellinen muun ohella silloin jos luottamus hänen puolueettomuuteensa muusta erityisestä syystä vaarantuu.

Asiaa arvioitaessa on otettava huomioon, voidaanko luottamuksen henkilön puolueettomuuteen objektiivisesti arvioiden katsoa vaarantuneen.

käräjäoikeudessa ja hovioikeudessa käsitellyssä asiassa on ollut kysymys, paitsi A:n matkalaskutuksesta, myös lääninhallituksen kansliapäällikkö C:n toimista koskien A:n matkalaskutuksen hyväksymistä ja lääninhallituksen julkisia hankintoja.

Maaherra B on ollut epäiltynä virkavelvollisuuden rikkomista ja tuottamuksellisen virkavelvollisuuden rikkomista koskevassa asiassa liittyen edellä mainittuihin julkisiin hankintoihin. Syyttäjä on 20.7.2006 tehnyt asiassa syyttämättäjättämispäätöksen.

Maaherra B ei ole ollut missään asian vaiheessa epäiltynä siitä, että hän olisi A:n asiassa toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyönyt niitä. Pelkästään se seikka, että A:n ja C:n asioita on käsitelty samassa oikeudenkäynnissä ei ole tehnyt maaherra B:n esteelliseksi käsittelemään nyt kysymyksessä olevaa A:ta koskevaa virkamiesoikeudellista asiaa. Myöskään se, että maaherra B on häneen itseensä kohdistuneen rikostutkinnan aikana pidättäytynyt käsittelemästä A:n asiaa, ei tee häntä esteelliseksi.

Asiassa ei ole muutoinkaan ilmennyt sellaisia erityisiä seikkoja, joiden johdosta luottamuksen maaherra B:n puolueettomuuteen asiassa olisi katsottava vaarantuneen. Hän ei siten ole ollut esteellinen päättämään A:n määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä.

2. Vanhentuminen ja väärän lain soveltaminen

Poliisin hallinnosta annetun lain mukaan poliisimiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan määrätä kurinpitorangeistuksena virantoimituksesta erottaminen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi kuukaudeksi, jollei varoitusta ole pidettävä riittävänä. Palkanmaksu keskeytetään virantoimituksesta erottamisen ajaksi.

Poliisin hallinnosta annetun lain mukaan virantoimituksesta erottamisesta päättää nimittävä viranomainen. Jos nimittävä viranomainen on valtioneuvosto, virantoimituksesta erottamisesta päättää sisäasiainministeriö. Virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen.

Ennen kuin poliisimiehen virantoimituksesta erottamisesta tehdään päätös, hänelle on poliisin hallinnosta annetun lain mukaan varattava tilaisuus tulla kuuluksi asiassa.

Poliisimiehen määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskeva säännös on tullut voimaan 1.9.2006. Rajavartiolaitoksen hallinnosta annettuun lakiin ja puolustusvoimista annettuun lakiin on sittemmin otettu vastaavat rajavartiomiehen ja ja ammattisotilaan määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskevat säännökset. Säännösten taustalla on niitä koskevista hallituksen esityksistä (HE 4/2006, 204/2006 ja 264/2006 vp) ilmenevästi ollut se, että irtisanomiskynnys oli kyseisten virkamiesten osalta muodostunut varsin matalaksi tilanteissa, joissa varoituksen antamista ei oltu pidetty tarpeeksi ankarana seuraamuksena. Tavoitteena on ollut luoda menettely, jonka avulla näille lain nojalla erityisen käyttäytymisveloitteen alaisille virkamiehille voitaisiin tarkoituksenmukaisuus- ja oikeusturvanäkökohtat huomioon ottaen määrätä kohtuullinen ja suhteessa virkamiehen virheelliseen menettelyyn oleva seuraamus. Hallintovaliokunta on hallituksen esityksistä 4/2006 ja 204/2006 vp antamissaan lausunnossa (HaVM 5/2006 ja 33/2006 vp) korostanut, että tarkoituksena ei ole ollut saattaa poliisi- ja rajavartiomiehiä aiempaa ankaramman seurausvastuun piiriin vaan että pykälä on tarkoitettu sovellettavaksi tilanteissa, joissa varoitus on liian lievä seuraamus, mutta erottaminen kokonaan johtaisi poliisimiehen kannalta kohtuuttomaan lopputulokseen.

A:ta koskeva esitutkinta on valmistunut huhtikuussa 2006. Lääninhallitus on varannut A:lle mahdollisuuden tulla kuuluksi virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa ensimmäisen kerran 29.6.2006 päivätyllä kirjeellä. Lääninhallitus on 12.1.2007 ilmoittanut A:lle arvioivansa käräjäoikeuden tuomion 12.1.2007 virkamiesoikeudellisia vaikutuksia ja tekevänsä viikolla 3 ratkaisun siitä, miten asiassa edetään. Mahdollisuuden tulla kuuluksi mahdollista irtisanomista ja virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa lääninhallitus

on varannut A:lle ensimmäisen kerran 18.1. 2007 päivätyllä kirjeellä. Päätös määräaikaisesta virantoimituksesta erottamisesta on tehty hovioikeuden 4.10.2007 antaman päätöksen jälkeen 28.11.2007.

Poliisin hallinnosta annetun lain määräaikaista virantoimituksesta erottamista koskevan säännöksen tarkoitus on, kuten edellä on mainittu, virkamiehen oikeussuojan parantaminen. Tämä huomioon ottaen säännöstä voidaan soveltaa myös tilanteessa, jossa teko tai teot, joiden perusteella työnantaja joutuu harkitsemaan täyttyvätkö edellytykset virkamiehen kannalta huomattavasti ankarampaan seuraamukseen eli irtisanomiseen, olisikin tehty jo ennen säännöksen voimaantuloa.

Valtion virkamieslain mukaan irtisanominen virkamiehestä johtuvasta syystä on tehtävä kohtuullisen ajan kuluessa siitä, kun irtisanomisen peruste on tullut viranomaisen tietoon. Koska irtisanomisesta päättävän viranomaisen on kuitenkin näytettävä, että sillä on laissa edellytetty aihe irtisanomiseen, on virkamieslautakunta aiemmissa ratkaisuisaan katsonut, että tilanteessa, jossa irtisanomisperusteena oleva menettely on johtanut rikostutkintaan ja syytetoimiin, on työnantajan harkinnassa ollut, ryhtyäkö irtisanomiseen ennen asian käsitteilyä tuomioistuimessa vai vasta sen jälkeen.

Poliisin hallinnosta annetun lain mukaan virantoimituksesta erottamisesta päättävän viranomaisen tulee panna virantoimituksesta erottaminen vireille viimeistään kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen sai tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen. Kuten irtisanomistilanteissakin työnantajan on kuitenkin näytettävä, että sillä on laissa edellytetty aihe poliisimiehen määräaikaisesta virantoimituksesta erottamiseen. Vaikka tieto A:n menettelystä koko laajuudessaan onkin ollut lääninhallituksen tiedossa ainakin jo kesällä 2006 eli siinä vaiheessa kun A:lle on ensimmäisen kerran varattu mahdollisuus tulla kuulluksi virantoimituksesta pidättämistä koskevassa asiassa, A:ta ei tuolloin ollut tuomioistuimen päätöksellä tuomittu rangaistukseen teoista, jotka ovat olleet määräaikaisen virantoimituksesta erottamisen perusteena. Näissä oloissa hetkenä, jona lääninhallituksen on katsottava saaneen tiedon seikasta, joka saattaa aiheuttaa virantoimituksesta erottamisen, on pidettävä käräjäoikeuden tuomion antamista. Ilmoittaessaan A:lle välittömästi käräjäoikeuden tuomion antamisen jälkeen arvioivansa tuomion virkamiesoikeudellisia vaikutuksia ja varatessaan hänelle 18.1.2007 tilaisuuden tulla kuulluksi irtisanomista koskevassa asiassa lääninhallitus on laittanut myös virantoimituksesta erottamista koskevan asian vireille laissa säädettyssä määräajassa.

Ottaen huomioon, että irtisanominen on jo edellä todetulla tavalla virkamiehen kannalta määräaikaista virantoimituksesta erottamista huomattavasti ankarampi toimenpide, on A sen jälkeen kun häntä on 14.11.2007 kuultu irtisanomista koskevassa asiassa, voitu määrääjäksi erottaa virantoimituksesta.

3. Viraltapanoa koskevan seuraamuksen harkinnan virheellisyys

Viranomaisen tulee laissa säädettyjen määräaikojen puitteissa ryhtyä virkamiehen irtisanomiseen tai muuhun virkamiesoikeudelliseen toimenpiteeseen siinä vaiheessa kun asiasta on käytettävissä sen ratkaisemiseen tarvittava selvitys. Selvityksen riittävyys tulee viranomaisen itse harkita. Milloin kysymyk-

sessä on tuomioistuimessa käsiteltävä asia, se on katsottava riittävästi selvitettyksi viimeistään siinä vaiheessa kun hovioikeus on antanut tuomionsa asiassa. Lääninhallitus on edellä sanotulla perusteella voinut erottaa A:n määräajaksi virantoimituksesta vaikka A onkin pyytänyt asiassa valituslupaa korkeimmalta oikeudelta.

4. Sopivuus virkaan

Valtion virkamieslain mukaan virkamiehen on käyttäydyttävä asemansa ja tehtäviensä edellyttämällä tavalla. Poliisilain mukaan poliisimiehen on virassa ja yksityiselämässään käyttäydyttävä siten, ettei hänen käyttäytymisensä ole omiaan vaarantamaan luottamusta poliisille kuuluvien tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Arvioitaessa poliisimiehen käyttäytymistä otetaan huomioon myös hänen asemansa ja tehtävänsä poliisihallinnossa.

Sekä käräjä- että hovioikeuden päätöksissä on katsottu, ettei A:n menettely osoita häntä ilmeisen sopimattomaksi tehtävänsä. A:n viraltapanolle ei siten ole katsottu olevan perusteita. Sillä seikalla, ettei käräjä- tai hovioikeus ole tuominnut A:ta viraltapantavaksi ei kuitenkaan ole hallintomenettelyssä ratkaisevaa merkitystä vaan teon virkamiesoikeudelliset seuraamuksen tulevat itsenäisesti harkittaviksi.

Seuraamusharkinnassa huomion otettavia seikkoja ovat muun muassa virkamiehen virkavelvollisuuksien vastaisen menettelyn kesto, hänen asemansa ja se, liittyykö virkamiehen tehtäviin julkisen vallan käyttöä. Mitä pidempään virkavelvollisuuksien vastainen menettely on jatkunut, sitä ankarampi seuraamus virkamieheen voidaan kohdistaa. Luottamus virkamiehen kykyyn huolehtia virkavelvollisuuksistaan menetetään sitä helpommin mitä korkeammassa ja/tai näkyvämmässä asemassa virkamies on. Virkamieheltä, jonka tehtävien hoitoon liittyy julkisen vallan käyttöä ja siinä erityisesti oikeus puuttua voimakkaasti kansalaisten oikeuksiin, edellytetään korostetun nuhteetonta käyttäytymistä.

Kihlakunnanviraston päällikkönä A johtaa poliisi- ja ulosottotointa kihlakunnanviraston toimialueella. Hänet on käräjä- ja hovioikeuden päätöksillä tuomittu useista vuosina 2002 - 2004 tehdyistä matkalaskutukseen liittyvistä virkavelvollisuuden rikkomisista ja tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta yhteiseen 40 päiväsakon sakkorangaistukseen. Lääninhallitus on edellä sanottuun nähden voinut perustellusti katsoa, ettei varoitus ole riittävä seuraamus asiasta.

Lääninhallituksen vastineessaan nimismies G:n ja erään vanhemman konstapelin tapauksista antama selvitys huomioon ottaen asiassa ei myöskään ole syytä epäillä, että varoitusta ankaramman seuraamuksen määrääminen loukkaisi yhdenvertaisen kohtelun periaatetta.

Lääninhallitus on edellä sanotuilla perusteilla voinut erottaa A:n virantoimituksesta määräajaksi. Määräajaksi erottamisen pituutta, kolmea kuukautta, ei myöskään voida pitää liian ankarana.

Päätös

Virkamieslautakunta hylkää oikaisuvaatimuksen.

Sovelletut oikeusohjeet

Hallintolaki 27 § ja 28 § 1 mom 7 kohta

Valtion virkamieslaki 14 §

Poliisilaki 9c

Laki poliisin hallinnosta 15a §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja

Heikki Jukarainen

Esittelijä

Katja Sorsimo

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Kulla, Paanetoja, Jalava, Isomäki, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen.